

INSPRAAKNOTA CONSULTATIEVERSIË MEERJARENBELEIDSKADER JEUGDHULP – GEMEENTE RIDDERKERK

Ridderkerk, 20 december 2013

Deze inspraaknota is opgesteld ten behoeve van de behandeling van het meerjarenbeleidskader Jeugdhulp 2014-2018 door de gemeenteraden van Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk. In december zijn verschillende activiteiten ondernomen door de organisatie in het kader van de consultatie van diverse belanghebbenden. In deze inspraaknota wordt achtereenvolgend in de tabellen ingegaan op hoofdlijnen uit deze consultatie van:

- RiBA en Betséba
- zorgaanbieders (instellingen)
- zorgaanbieders (vrijgevestigden)
- ouders/klankbordgroepen jeugdhulp/WMO-raden (consultatiebijeenkomst)
- jeugd/jongeren
- schriftelijk advies WMO-burgerplatform Ridderkerk.

Van de adviezen en de reactie daarop van de WMO-raden/platfora van de gemeenten wordt alleen de inhoud van de gemeente Barendrecht weergegeven in deze nota (geschiedt sepeeraat voor de drie gemeenten).

In onderstaande tabellen wordt per geconsulteerde groep op hoofdlijnen de reactie (op hoofdlijnen) weergegeven en voorzien van de reactie van de gemeente(n). Na de tabellen zijn vanaf bladzijde 7 de brieven en verslagen van bijeenkomsten/inspraak integraal opgenomen, zodat gemeenteraden hier kennis van kunnen nemen.

Samenwerkingsverbanden primair onderwijs (RiBA en Betséba)

Vraag/opmerking	Antwoord/reactie gemeente
In de nota wordt helder omschreven wat de visie van de gemeenten is en de wijze waarop gemeenten de transitie rondom Zorg voor jeugd vorm en gestalte wilt geven.	
Goed te constateren dat onderwijs en kinderopvang als belangrijke vindplaatsen worden gezien bij de transities.	
Verzoekt meer uniformiteit te zoeken in identieke terminologie in beleidskader van de gemeente en ondersteuningsplannen van het onderwijs.	Wordt positief gezien met elkaar in de volgende fase (uitvoeringsplannen gemeenten)
De samenwerking rondom zorg voor jeugd en passend onderwijs in de	

afgelopen jaren heeft geleid tot breed draagvlak en biedt een goede basis voor de uitwerking van de werkagenda met elkaar.	
Door het brede draagvlak ontstaan mogelijkheden tot coproducties, die mede kunnen leiden tot een gezonde bedrijfsvoering voor zowel gemeenten als samenwerkingsverbanden onderwijs.	Mee eens. In gezamenlijkheid nader uitwerken. Mogelijk ook zorgverzekeraars en zorgkantoren bij betrekken.
Het meerjarenbeleidskader geeft vertrouwen om gezamenlijk de transities jeugdhulp en passend onderwijs vorm te geven.	

Input uit consultatiebijeenkomst voor aanbieders (zorginstellingen) d.d. 16 december 2013

Vraag/opmerking	Antwoord/reactie gemeente
Beschrijf rol CJG-coördinator en het mandaat voor professionals helder; wie bepaalt welke inzet er zal zijn, waar ligt de toetsing	Dit wordt begin 2014 verder uitgewerkt. Zie werkagenda beleidskader. Het voornemen is de zorgtoewijzing bij de CJG-coördinator te beleggen, in afstemming met de gemeente.
Diagnostisch team heeft rol in consultatie en advies. Geef andere naam aan dit team om deze reden. Voorstel: expertteam. Laat ons als partners advies geven op welke wijze dit ingevuld kan worden.	Suggestie voor andere naam wordt overgenomen. Voorstel voor advisering in de nadere uitwerking van dit team wordt eveneens opgepakt.
De rol van het wijkteam is centraal in het nieuwe jeugdhulpstelsel. Benadruk dit meer in het meerjarenbeleidskader. De samenstelling van het team kan breed of smal zijn. Wie zullen hier in participeren. Geef een adviserende rol van zorgaanbieders in het uitwerken van dit vraagstuk. Zorg bij de uitwerking van het stelsel dat niet alleen het onderwijs, maar ook welzijnsinstellingen betrokken worden.	Wordt overgenomen. Exacte samenstelling van het wijkteam voor jeugdhulp wordt begin 2014 bepaald. Zorgaanbieders (en doelgroep + onderwijs) zullen hierbij een adviserende rol krijgen. Advies wordt gevolgd.
Beschrijf de vindplaatsen voor het wijkteam en de toegangswegen naar het wijkteam goed.	Wordt overgenomen in de uitwerking begin 2014 (zie werkagenda)
Het wijknetwerk zal versterkt moeten worden.	Mee eens. Wordt opgepakt (werkagenda) in samenspraak met wijkgerichte benadering op het terrein van participatie en de AWBZ/Wmo.
Onderschrijving van een apart Wijkteam voor Jeugd bij aanvang in de eerste jaren. Op langere termijn totale integratie; dit wordt gedeeld. De suggestie wordt gegeven op dit terrein al vroeg te starten met een	Komt overeen met de voornemens van de gemeenten. Wordt positief ontvangen en in 2014 nader uitgewerkt.

pilot/experimenteren.	
Inbreng in het wijkteam van expertise op het terrein van Licht Verstandelijk Beperkten (LVB) en onderwijs.	Onderwijs is nu reeds in de proeftuin BAR Wijkzorg voor jeugd betrokken. Het voornemen is het wijkteam vanaf het tweede kwartaal uit te breiden met expertise vanuit de sectoren LVB en Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ).
Rol van jeugdgezondheidszorg (JGZ) nadrukkelijker in de nota naar voren laten komen.	Wordt overgenomen.

Input uit consultatiebijeenkomst voor vrijgevestigde zorgaanbieders d.d. 16 december 2013

Vraag/opmerking	Antwoord/reactie gemeente
Welke afspraken worden met huisartsen gemaakt?	Met huisartsen worden afspraken gemaakt over de plaats die zij in kunnen nemen in het nieuwe stelsel, hoe de communicatie en afstemming bij direct doorverwijzing naar jeugdhulp plaats vindt. Verder moeten huisartsen voorzien worden van een continue actuele sociale kaart & de in te zetten voorzieningen
Borging van onafhankelijkheid in het nieuwe jeugdhulpsysteem, opdat participerende zorginstellingen niet alleen naar de moederinstelling doorverwijzen, maar ook naar vrijgevestigde zorgaanbieders.	Dit vraagstuk is van belang bij het bepalen van het mandaat voor de wijkteams en de CJG-coördinator. Het diagnostisch/expertteam dient een onafhankelijke benadering te hebben. Wordt in 2014 uitgewerkt, waarvoor een vertegenwoordiging van vrijgevestigden bij wordt betrokken.
Kunnen vrijgevestigden op het terrein van de GGZ uit het hele land ingezet worden in de toekomst?	Dit wordt in 2014 nader door de gemeenten bepaald.
Schakel tussen WvJ en onderwijs is van groot belang.	De ondersteuningsteams in het onderwijs en de wijkteams voor jeugd gaan nauw met elkaar samen werken. Dit is ook nu al de praktijk in de proeftuinen. In 2014 worden verschillende opgaven samen met (de samenwerkingsverbanden van) het onderwijs nader uitgewerkt.

Input uit consultatiebijeenkomst voor de doelgroepen (ouders, WMO-raden/-platform, WWZ-beraad d.d. 18 december 2013

Vraag/opmerking	Antwoord/reactie gemeente
De nadrukkelijke inzet in het beleid op de civil society vraagt om een actieve benadering van de gemeenten op dit gebied.	Wordt herkend en gedeeld. In 2014 wordt uitgewerkt op welke wijze dit concreet vorm kan krijgen (in samenspraak met de doelgroep).
Wat de gemeenten aangeeft te gaan doen, wordt globaal in de nota	De hoe-vraag wordt met name in het uitvoeringsplan uitgewerkt dat in 2014

aangegeven. Cruciaal is de vraag hoe een en ander vorm zal krijgen.	verschijnt. Op onderdelen worden belanghebbenden hierbij betrokken.
Overweeg ook minstens een wetenschappelijk geschoolde te laten participeren in het wijkteam	Vormt onderdeel van de nader uit te werken invulling van het WvJ begin 2014.
Participatie van welzijn en sport in het wijkteam wordt aanbevolen.	De samenstelling van het wijkteam wordt begin 2014 nader uitgewerkt. Een vertegenwoordiging van de doelgroepen wordt in ter advisering betrokken bij deze uitwerking.
Regie bij de ouders wordt gewaardeerd, maar niet alle ouders zijn in staat hier goed invulling aan te geven.	Dit wordt onderschreven en onderkend. Zoveel als mogelijk wordt de regie in principe bij de ouders gelegd, zo nodig ondersteund door de professional. Hierbij (en daarnaast) heeft de gezinsgeneralist een verantwoordelijkheid.
Let op een zorgvuldige omgang met de privacy en voorkom misbruik hiervan bij zorgverleners.	De privacy wordt zorgvuldig nader uitgewerkt in het uitvoeringsplan. Dit binnen de wettelijke kaders. Informatieuitwisseling met vrijwilligers wordt eveneens nader uitgewerkt.
Borg consistentie in de samenstelling van het WvJ.	Het belang van consistentie wordt ingezien. In hoeverre dit zich zal verhouden tot de inkoop bij nieuwe zorgaanbieders in de toekomst, is momenteel niet te overzien / in te kaderen. Dit mag in de optiek van gemeenten zorgvernieuwing in ieder geval niet in de weg staan. Of en wanneer sprake zal zijn van aanbesteding van (onderdelen van) de jeugdhulp valt nu niet aan te geven. Gedurende de looptijd van het Regionaal Transitiearrangement is hier geen sprake van.
Het schaalniveau van de wijkteams dient laag te zijn.	Het aantal wijkteams per gemeente wordt begin 2014 vastgesteld op basis van nog te formuleren criteria. Er zal geen sprake kunnen zijn van wijkteams op buurniveau.
Maak onderscheid bij de sturing in transformatie- en transitiedoelstellingen.	Bij de ontwikkeling van de sturingsvisie en de uitwerking hiervan zullen gemeenten dit advies ter harte nemen.
Model van Sinek is misplaatst in de nota.	Het model wordt verwijderd uit het beleidskader.
Geef ruimte om in 2014 en daarna te experimenteren, evalueren, bij te stellen etc. om het nieuwe jeugdhulpstelsel optimaal te ontwikkelen.	Wordt onderschreven.

Input uit inspraak jeugdigen, medio 2013 en december 2013

Vraag/opmerking	Antwoord/reactie gemeente
Aanpak volgens één kind, één plan, één gezin spreekt erg aan. Waak ervoor dat hulpverleners langs elkaar heen werken.	Wordt volledig onderschreven. Om uit te sluiten dat hulpverleners langs elkaar heen werken, wordt in het nieuwe stelsel gekozen voor het werken met een casusregisseur (= de generalist).

Laat jongeren zelf meedenken en meebeslissen over de in te zetten hulp en ondersteuning.	Mee eens. Vanaf 12-jarige leeftijd hebben jeugdigen ook zelf inspraak en zo mogelijk een rol in de regie op de jeugdhulp. Daar waar in de nota van regie door ouders wordt gesproken, wordt ook regie van jongeren bedoeld.
Belangrijk dat er een goede crisisopvang is voor jongeren die met een acute, ernstige situatie te maken krijgen.	Crisisopvang vormt onderdeel van het jeugdhulpaanbod.
Soms is aandacht en een luisterend oor al voldoende.	Dit wordt onderschreven. Dit past goed in onze inzet op ontzorgen.
Hulpverleners moeten afmaken wat in gang is gezet, aan opvolging doen	Terechte opmerking. Van een goede professional verwachtte de gemeente dit. Daarnaast moet de casusregie dit borgen. Daar waar nodig zal aandacht zijn voor nazorg na afronding van de hulpverlening.
Privacy is ook voor jongeren belangrijk. Soms is het onwenselijk dat ouders op de hoogte zijn of meebeslissen. Daarnaast is anonimiteit in bepaalde gevallen vereist.	In de uitwerking van de privacy zal dit expliciet aandacht krijgen. Zie voor tweede opmerking reactie hierboven. Daar waar anonimiteit gewenst is, zal hier rekening mee worden gehouden.
Vertrouwen in de hulpverlener wordt erg belangrijk gevonden.	Dit wordt onderschreven. De gemeente verwacht van professionals dat hier in woord en daad sprake van is.
Informeel en anonieme zorg kan via online fora georganiseerd worden. Dit is laagdrempelig voor jongeren en biedt anonimiteit.	Voor dit aanbod zal in het uitvoeringsplan aandacht zijn. Gebruik makend van ervaringen elders, wordt door de gemeente ingezet op dergelijk aanbod.
Laat jongeren die ervaring hebben met jeugdhulp/-zorg adviseren over de inrichting van het toekomstige jeugdhulpstelsel.	De eerste initiatieven op dit terrein zijn reeds genomen door gemeenten. Vanaf begin 2014 worden jongeren via cliëntenraden van aanbieders actief benaderd om deze inspraak te organiseren.

WMO-platform Ridderkerk

Vraag/opmerking	Antwoord/reactie gemeente
Benoem kritische prestatie indicatoren voor de outcomecriteria, stel een concreet stappenplan en tijdsplanning op om de doelstellingen van het transformatieproces te bereiken en maak een lange termijnplanning over meerdere collegeperiodes.	Zoals gesteld in de nota worden in 2014 KPI's en outcomecriteria ontwikkeld om te borgen dat de transformatiedoelstellingen worden bereikt. Dit vormt onderdeel van de sturingsvisie (zie werkagenda 2014). Het meerjarenbeleidskader is geldig voor de duur van de komende bestuursperiode en wordt elke vier jaar bijgesteld. Het uitvoeringsplan zal jaarlijks op basis van o.a. de beleidsmonitor worden bijgesteld. Een planning over meerdere collegeperiode acht de gemeente niet wenselijk.
Prioriteit geven aan winnen van vertrouwen van kwetsbare gezinnen,	Dit wordt volledig onderschreven.

kinderen en jongeren. Investeren in versterken eigen potenties/kracht en pas in uiterste nood overgaan tot 'doorpakken'.	
Stel een concreet actieplan informele zorg en crowdfunding sociaal kapitaal op. Initieer microkredieten informele zorg.	Het investeren in sociale netwerken en verbanden wordt in dit kader van belang geacht door de gemeenten. Of crowdfunding en/of microkredieten hiervoor aangewezen instrumenten/middelen zijn, moet nader worden gezien.
Geadviseerd wordt alle functies die werken in of voor gezinnen op te nemen in het wijkteam voor jeugdhulp. Geadviseerd wordt het aantal wijkteams te beperken, zodat de dienstverlening beter kan worden gegarandeerd.	Begin 2014 wordt zowel het aantal wijkteams als de participanten in het wijkteam en de betrokken partijen direct in de nabijheid van het WvJ bepaald. Doelmatigheid en beheersbaarheid zullen in deze afweging worden meegenomen. Hierbij zal de gemeente diverse betrokkenen om advies vragen.
Stel een stappenplan op om relevante gemeentelijke sectoren concreet hun eigen bijdrage te laten leveren aan het principe één kind/gezin, één plan, één regisseur.	In 2014 worden binnen de gemeentelijke organisatie en met samenwerkingspartners stappen gezet om de integrale en ontschotte werkwijze te realiseren. Daarbij wordt vanuit het project decentralisatie jeugdzorg nauw samengewerkt met betrokken bij de andere decentralisaties in het sociale domein.
Maak concrete productafspraken met verschillende betrokken partijen over hun bijdrage aan één kind/gezin, één plan, één regisseur. Creëer win-win situaties en cofinanciering.	Met inachtneming van de verschillende verantwoordelijkheden zal de gemeente met alle betrokken organisaties/sectoren afspraken maken; met het onderwijs als partner, met zorgaanbieders etc. Mogelijkheden voor cofinanciering worden hierbij eveneens verkend.
Inkoop via aanbesteding wordt krachtig ontraden. Geadviseerd wordt zorginkoop via subsidieverlening plaats te laten vinden. Evalueer en stuur jaarlijks bij als gemeente. De gemeentelijke rekenkamer kan een bijzondere rol innemen in dit sturingsproces.	Voor de duur van het Regionaal Transitiearrangement is afgesproken dat gemeenten aansluiten bij de huidige bekostigingssystematiek van de instellingen. Dit wordt in 2014 nader uitgewerkt. Gedurende deze periode zal geen sprake zijn van aanbesteding. In de nota is aangegeven op welke wijze de gemeente jaarlijks evalueert en bijstuurt. De gemeentelijke rekenkamer kan een eigen rol in dit proces vervullen. Hierbij wordt aangetekend dat de rekenkamer een eigen bevoegdheid heeft.

Ridderkerk, 6 december 2013

Aan het college B&W van de gemeente
Barendrecht
Postbus 501
2990 EA Barendrecht

Onderwerp: Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp

Geachte college,

Het samenwerkingsverband Passend Onderwijs RiBA en het samenwerkingsverband Betséba hebben uw meerjarenbeleidskader Jeugdhulp 2015-2018 ontvangen.

In uw inleiding omschrijft u dat u kinderen en jeugdigen in een veilige omgeving wil laten opgroeien en daar waar risico's zijn, u uw verantwoordelijkheid hebt en neemt om deze risico's zoveel mogelijk uit te sluiten.

De pro-actieve benaderingswijze spreekt de aangesloten schoolbesturen van het samenwerkingsverband aan. Een benadering die aansluit bij de wijze waarop het samenwerkingsverband RiBA en het samenwerkingsverband Betséba passend onderwijs in de BAR-regio vorm geeft.

Uw plan getuigt van een positieve benadering, u geeft vertrouwen en verantwoordelijkheid waar het hoort, maar getuigt tegelijkertijd van daadkracht als kinderen in een risicovolle situatie terecht komen. U schroomt niet in te grijpen, wanneer het welbevinden van kinderen en jeugdigen in het gedrang komt. Op heldere wijze omschrijft u uw visie en de wijze waarop u de transities rondom Zorg voor jeugd vorm en gestalte wilt geven.

In uw beleidskader bent u uitgegaan van het uitgangsprincipe één gezin, één plan en één regisseur. De consistentie van dit uitgangsprincipe is in het plan herkenbaar.

De gemeentelijke verantwoordelijkheid is nadrukkelijk geformuleerd in uw plan, maar tegelijkertijd is een duidelijke omschrijving gegeven m.b.t. de aansluiting van de zorgkolom met andere kolommen, waaronder de onderwijskolom.. U zult begrijpen dat wij als onderwijsorganisatie blij zijn dat onderwijs en kinderopvang als belangrijke vindplaats en partner worden gezien bij de transities die u in komende jaren gestalte moet en wilt geven. Het zou goed zijn dat in de jeugdkadernota en het ondersteuningsplan gebruik gemaakt wordt van eenduidige terminologie.

In het plan komt duidelijk naar voren, dat wat u als lokale overheid zelfstandig kan regelen, eventueel met lokale partners, uitwerkt. U vertoont voldoende reflectie om een aantal beleidsuitwerkingen bovenregionaal te organiseren. Dat geeft duidelijkheid, maar ook vertrouwen.

De wijze waarop de onderwijsorganisaties en de gemeenten in de BAR-regio in de afgelopen jaren met elkaar hebben samengewerkt en de ontwikkelingen rondom Zorg voor Jeugd en Passend Onderwijs hebben vorm gegeven, heeft geleid tot een breed draagvlak. Dit brede draagvlak leidt tot een goede basis voor de uitwerking van de werkagenda voor de komende planperiode. Het samenwerkingsverband RiBA en samenwerkingsverband Betséba wil graag betrokken zijn bij de samenstelling van die werkagenda.

De grote uitdaging waarvoor de lokale overheid en de onderwijsorganisaties staan is te komen tot een goede operationalisering van de transities, die uiteindelijk leiden tot een goede en veilige leefomgeving van kinderen en jeugdigen in Barendrecht en BAR-regio. Een belangrijke opdracht daarbij is dat dit wel moet leiden tot een gezonde bedrijfsvoering.

Door het brede draagvlak tussen lokale overheid en de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs is er gezamenlijke verantwoordelijkheid ontstaan. Dit biedt mogelijkheden tot coproducties. Deze coproducties zullen mede leiden tot een gezonde bedrijfsvoering voor zowel gemeenten als samenwerkingsverbanden. Dat geeft ruimte en mogelijkheid voor alle kinderen en jeugdigen in een veilige omgeving zich te ontwikkelen.

Uw meerjarenbeleidskader Jeugdhulp geeft het samenwerkingsverband RiBA en het samenwerkingsverband Betséba het vertrouwen om samen met u de transities jeugdhulp en passend onderwijs vorm te geven.

Ik hoop u voorlopig voldoende op de hoogte te hebben gesteld.

Namens de samenwerkingsverbanden RiBA en Betséba

Max van de Pol
Directeur SWV RiBA

Aanwezig: vertegenwoordigers van CJG-Rijnmond, Humanitas, MEE, FlexusJeugdplein, Bureau Jeugdzorg, Vivenz, Yulius, SWA, Sport en Welzijn (Ridderkerk)

Plenair

De bijeenkomst wordt geopend door de voorzitter Hin Veelenturf. Na een voorstelronde wordt het doel van de bijeenkomst door hem toegelicht. Christine Flaten verzorgt een presentatie waarin informatie wordt gegeven over de stand van zaken in de BAR-subregio en wordt ingegaan op de kern van de inhoud van het meerjarenbeleidskader.

Subgroepen

Van tevoren zijn de volgende vragen vanuit de projectgroep geformuleerd voor bespreking in de subgroepen.

1. Kunt u zich vinden in het nieuwe jeugdhulpstelsel zoals de gemeenten BAR dit voor ogen hebben?
2. Heeft u vertrouwen in de keuze voor een wijkteam voor jeugdhulp, waarin sprake is van generalisten met specialistische kennis?
3. Mist u nog belangrijke groepen/aspecten in het nieuwe jeugdhulpstelsel?
4. Bent u het eens met de keuze voor een aparte jeugdkolom in de wijkgerichte aanpak (versus een wijkgerichte aanpak 0-99 jarigen)?
5. Bent u het eens met de keuze voor een brede, integrale intake/toegang en heeft u aanbevelingen voor de gemeenten hieromtrent?
6. Heeft u aanbevelingen over de wijze waarop huisartsen/jeugdartsen in het systeem gepositioneerd kunnen worden?
7. Heeft u aanbevelingen over de wijze waarop de wijkteams voor jeugd en de onderwijsondersteuningsteams samen kunnen werken?
8. Heeft u nog andere aanbevelingen voor de gemeenten aangaande dit beleidskader of de werkagenda 2014?

Subgroep 1

- Van belang is het mandaat van het wijkteam/de generalist goed te definiëren. Er lijkt een tegenstrijdigheid in de nota voor te komen; enerzijds mandaat voor professionals om snel te kunnen schakelen, anderzijds de (terechte) behoefte om vanuit de gemeente te sturen op het stelsel.
- Beschrijf in het verlengde van voorgenoemd punt de rol van de CJG-coördinator beter/concreter. Waar ligt de toetsing / het bepalen van de inzet van zorg; bij de CJG-coördinator of bij het diagnostische team? Dit komt niet duidelijk naar voren in het beleidskader. Voorkom dat de gemeente een soort dubbelrol krijgt; die van financier en van zorgtoewijzer. Laatste rol kan het beste bij CJG belegd worden. (blz. 17 alinea 3.1.6.)
- Het diagnostisch team wordt beschreven als een soort indicatieorgaan, terwijl dit team ook consultatie en advies verzorgt. Suggestie wordt gegeven een andere titel aan dit team te geven: het expertteam. Laat de samenwerkingspartners advies geven op welke wijze dit ingevuld kan worden (wordt nu ook voor gemeente Rotterdam uitgewerkt).

- Uit de beschrijving in het MJB-kader zelf komt het wijkteam voor Jeugdhulp wat zwak/mager over, terwijl uit de presentatie in het plenaire deel van deze bijeenkomst en de mondeling toelichting in de subgroep blijkt dat dit team meer 'body' heeft. Wie komen er precies in het team? Daar moet niet te lichtvaardig over gedacht worden wanneer gesteld wordt (in de kadernota) dat dit team zo'n 80% van alle hulpvragen zelf af moet kunnen handelen. Zijn er bijvoorbeeld ook professionals op het terrein van dwang en drang actief in het team (uitrol Jeugdbeschermingsplein naar de BAR-subregio) en de zg. 0de lijn? Of is er sprake van een kernteam met daar omheen de vm. 0de en 2de lijn georganiseerd? Goed exact te omschrijven welke disciplines/professionals in welk team komen te werken. De SMW-er komt bijv. terug in zowel het schoolondersteuningsteam van het onderwijs als in het wijkteam.
- Zorg bij de uitwerking van het stelsel in relatie tot het onderwijs dat niet alleen het onderwijs, maar ook het welzijns- en zorgveld aan tafel zitten.
- Er wordt op gewezen dat in Rotterdam toeleiding naar zorg –ook vanuit het onderwijs- alleen via het wijkteam voor Jeugd kan.
- De rol van het welzijn (onderdeel 0de lijn) is summier omschreven terwijl deze discipline, juist nu er meer sprake zal zijn van vroegsignalering en preventie versterking van deze inzet. Nog niet genoeg uitgewerkt in het MJB-kader. Signalering van vragen/problematiek van 12-18-jarigen vindt zich juist vaak buiten het zicht van gezin van school plaats. Denk bijv ook aan inzet van jongerenwerk en buurtsportcoaches. Zoek nadrukkelijk de verbindingen met het welzijnsveld en beschrijf de rol van dit veld in het team of in relatie tot het team. Vormen zij onderdeel van het team zodat er helemaal integraal gewerkt kan worden?
- Beschrijf de vindplaatsen voor het wijkteam/de jeugdhulp en de toegankelijkheid scherp. Kunnen bijv alle professionals, maar ook alle burgers bellen naar het wijkteam wanneer iets zich voordoet; komt er dan direct hulpverlening op gang of wordt door het wijkteam terug verwezen naar de 0de lijn (bv algemeen maatschappelijk werk)? Kortom; hoe komt men bij het wijkteam terecht? Hier werd onder de deelnemers verschillend over gedacht.
- Voorbeelden worden genoemd uit de proeftuin Barendrecht waar buurtsportcoaches onderdeel zijn van het wijkteam. Dit zou tot positieve resultaten leiden. Anderzijds wordt vanuit FlexusJeugdplein opgemerkt dat hun professional in Barendrecht in de 2de lijn werkt en dat het risico hierdoor bestaat dat deze zorg niet snel ingeschakeld kan worden.
- Wijknetwerk zal ook versterkt moeten worden. Gewezen werd op het Rotterdamse voorbeeld waarin er sprake is van een netwerkmanager die actief is voor alle wijkteams, van 0-99 jaar.
- Werken in eerste instantie met een aparte jeugd kolom wordt voor de kortere termijn wel onderschreven, maar de verbreding naar hogere leeftijdsgroepen/volledige integrale benadering wordt voor lange termijn als stip aan de horizon van harte aanbevolen. Suggestie wordt gedaan hier al in 2014 mee te piloten. Wees daar ambitieus in en kijk uit dat we niet het oude systeem in een wijkgericht jasje vervatten. Groei daarnaast geleidelijk toe naar integratie. Overigens komen 23+ers vanzelf al in beeld in het wijkteam voor Jeugdzorg vanuit de benadering een gezin, een plan, een regisseur; daarmee komt ook de volwassenenproblematiek al in dit wijkteam terecht.

Subgroep 2

- Deelnemers vinden het beleidskader en dus ook de inrichting van het nieuwe jeugdhulpstelsel nog vrij abstract geformuleerd. Maak bij de inrichting ook gebruik van bevindingen en ontwikkelingen van andere gemeenten in de regio.

- Er is vertrouwen in de keuze voor het plaatsen van generalisten in het wijkteam met ieder specialistische kennis op een relevant gebied. Waak wel voor vervlakking. Zorg voor onderlinge kennisdeling. Wacht niet te lang met het bepalen/benoemen van de participerende partijen in het wijkteam.
- In de uitwerking is het van belang de expertise en potentie uit de buurt in het wijkteam te brengen/aan het wijkteam te koppelen.
- Inbreng in het wijkteam vanuit onderwijs en expertise op het terrein van j-LVB (Licht Verstandelijk Beperkten) goed borgen. Laat deze expertise in 2014 al in het wijkteam komen.
- Maak het wijkteam niet te smal, juist omdat dit wijkteam veel zelf gaat uitvoeren en de preventieve inzet versterkt moet worden.
- Schaal tijdig op, modder niet eindeloos door wanneer specialistische zorg nodig en effectiever is. Schakel ook tijdig weer 'af' naar lichtere zorg.
- Bouw ruimte in om te transformeren; waakzaamheid is vereist om niet hetzelfde te blijven doen.
- Hoe voorkomen we dat het organisatiebelang blijft prevaleren boven het belang van het kind.
- Het aantal intramurale plaatsen ('bedden') is al afgenomen vanaf 2008. Zet deze lijn voort. Heb daarbij wel ook voor ogen dat er altijd intramurale bedden nodig zullen zijn.
- De rol van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) kan nadrukkelijker in de nota naar voren komen. De JGZ heeft nagenoeg 100% bereik onder de doelgroep en is een belangrijke vindplaats.
- Eens met de keuze voor een 'aparte jeugdkolom' in de wijkgerichte benadering. Voor de lange termijn wordt totale integratie aanbevolen. Waak dan wel voor het verdwijnen van specifieke expertise voor de jeugd. Zorg vanaf het begin voor goede schakels tussen de wijkgerichte aanpak voor jeugdigen/opvoeders en volwassenen. Ingeval van (multi) jeugd-/opvoedingsproblematiek is vrijwel altijd ook sprake van problematiek bij de ouders in bredere zin. Borg vanaf het begin de ontschotte benadering (Awbz/Wmo, onderwijs, inkomen, participatie/werk) wel goed.
- Onderwijsveld meenemen in de consultatie. Ook in de volgende fasee wanneer het uitvoeringsplan aan de orde is. Onderwijs vormt een zeer belangrijke vindplaats. Maak in gezamenlijkheid met het onderwijs en zorgaanbieders de volgende stap in het proces.
- Tot slot de aanbeveling in nog meer in BAR-verband gezamenlijk op te trekken, meer harmonisatie in (de uitvoering in) BAR-verband.

Plenaire afsluiting

De kern van de besproken onderwerpen in de subgroepen worden door Henk Roerhorst en Jacques Bovens plenair teruggekoppeld. Afgesproken wordt dat de inspraaknotitie voor de gemeenteraden v.w.b. deze bijeenkomst (incl. het advies hoe met de inbreng omgegaan wordt) ook naar de aanwezigen doorgestuurd wordt. Belangrijke vraagstukken die in de subgroepen aan de orde zijn gesteld zullen terugkomen in het uitvoeringsplan 2015. Aanwezigen vanuit de gemeente geven aan dat men graag aan de voorkant van dit proces met de partners verder wil spreken over o.a. de invulling en afbakening van de wijkteams en de toeleiding naar de wijkteams. Afgesproken wordt dat nog voor het zomerreces een aankondiging voor een vervolgbijeenkomst hiervoor in de 3^e of 4^e week van januari wordt gemaïld.

Aanwezig: 20 vrijgevestigde zorgaanbieders (op het terrein van de GGZ)

1. Opening

Bianca den Outer opent de bijeenkomst en geeft aan dat de meerjarenbeleidskader is opgeleverd. Na een voorstelronde verzorgt Christine Flaten een presentatie waarin informatie wordt gegeven over de stand van zaken in de BAR-subregio en wordt ingegaan op de kern van de inhoud van het meerjarenbeleidskader.

De aanwezige vrijgevestigde zorgaanbieders spreken hun waardering uit dat zij zijn uitgenodigd voor deze bijeenkomst in een vroeg stadium van de voorbereidingen door gemeenten op de nieuwe taken. Naast Tilburg zijn de gemeenten BAR de eersten die aanwezig benaderd hebben en gelegenheid tot inspraak geven.

2. Bespreking van het meerjarenbeleidskader Jeugdhulp met de vrijgevestigden.

- **Hoe zijn de wijkteams georganiseerd? Ik begrijp dat er nu ruim een jaar wijkteams bestaan maar ik kan nergens aansluiting vinden in Barendrecht.**
Er wordt nadere uitleg gegeven over de proeftuinen in de gemeenten BAR.
In Barendrecht is de proeftuin Wijkzorg voor jeugd na de zomer 2013 aangevangen.
De coördinatie van de proeftuin ligt bij het Centrum voor Jeugd en Gezin. Christine Flaten zal betrokken zorgaanbieder in contact brengen met de CJG-coördinator.
- **Welke gevolgen kunnen de gemeenteraadsverkiezingen hebben voor dit plan?**
De huidige gemeenteraden zijn goed betrokken bij het proces. Ondanks de bekende onzekerheden, zullen de gemeenteraden de nota in januari 2014 behandelen. Dit is van belang voor de verdere voorbereidingen vanaf begin 2014. Wanneer de samenstelling van de gemeenteraden na de verkiezingen in maart 2014 wijzigt en de nieuwe gemeenteraad andere keuzes maakt, dan kan dit tot gevolg hebben dat het beleid ook gewijzigd wordt. De verwachting is dat de kans hierop gering is. De maatschappelijke opgave van deze decentralisatie wordt breed gedeeld door de raden (en daarmee politieke partijen).
- **Aan welke afspraken wordt gedacht met de huisartsen, via welke wegen?**
Dit is mede afhankelijk van de bereidwilligheid van de huisartsen. Huisartsen hebben een autonome positie in het systeem en kunnen (net als o.a. jeugdartsen) rechtstreeks naar voorzieningen van de gemeente doorverwijzen. In overleg met de huisartsen wordt nader bepaald welke plaats zij in het stelsel in kunnen nemen, hoe de afstemming bij direct doorverwijzing plaats vindt. Deze afstemming bij aanvang van een zorgtraject is van

belang opdat gemeenten/aanbieders zo nodig direct een brede intake/een integraal aanbod kunnen overwegen. Daarnaast is kennis van de doorverwijzingen van belang om goed zicht te hebben op de ingezette zorg en de uitputting daarvan lopende een jaar.

Verder moeten huisartsen voorzien worden van een continue actuele sociale kaart & de in te zetten voorzieningen

- **Krijgen huisartsen ook budget om jeugdhulpvoorzieningen in te kopen/schakelen?**

Nee, dit is niet het geval.

- **Er is een onzichtbare groep kinderen die diabetes type I hebben en die hebben extra hulp nodig. Hoe krijg je regie op deze zorg?**

Aangegeven wordt dat de zorg nu verspreid is (medische zorg en jeugdhulp) en ook versnipperd. Voor gemeenten is dit ook een ontdekkingsstocht. Hoe organiseer je dit beter en in welke context? Dit is een punt van aandacht in de uitwerking.

- **Doordat zorginstelling participeren in het wijkteam, bestaat er een aanzienlijke kans dat zij ook doorverwijzen naar de eigen zorginstelling op het terrein van de geestelijke gezondheidszorg. Voor de vrijevestigde vormt dit een bedreiging. De doorgeleiding is dus beïnvloedbaar.**

Hierbij wordt aangegeven dat sommige ouders/jeugdigen bewust kiezen voor een vrijevestigde aanbieder i.p.v. een grote zorginstellingen. Deze ruimte moet blijven.

Het is van belang dat het mandaat en sturing goed geregeld wordt. Het CJG krijgt hierin een belangrijke positie. V.w.b. het diagnostisch team is in de nota aangegeven dat deze onafhankelijk moet zijn.

- **Kunnen we niet iemand inzetten van de vrijevestigden in het wijkteam voor jeugd?**

Aangegeven wordt dat dit onwerkbaar is omdat er veel vrijevestigden actief zijn. Voor deze bijeenkomst zijn al 50 vrijevestigde zorgaanbieders uit het hele land benaderd, die jeugdigen uit de gemeenten BAR in zorg hebben (gehad).

- **Als iemand in Ridderkerk woont maar behandeld wilt worden door een vrijevestigde zorgaanbieder in Breda; is dat straks mogelijk?**

Op dit moment kan hier nog geen antwoord op gegeven worden. Deze vraag moet begin 2014 beantwoord worden. Aan de gemeenten is het ter afweging of met vrijevestigde aanbieders door het hele land of alleen bijvoorbeeld binnen de regio wordt gewerkt. De inzet via een PGB blijft, binnen de kaders van het beleid, mogelijk.

- **Hoe zijn de taken tussen Jeugdzorg en de Raad van de Kinderbescherming geregeld?**

In het Regionaal Transitiearrangement zijn afspraken gemaakt met Bureau Jeugdzorg en er is besloten dat deze soort zorg (schaars) gezamenlijk wordt ingekocht door de samenwerkende gemeenten in de regio. De gemeenten BAR zijn voornemens vanaf het tweede kwartaal 2014 de proeftuin uit te breiden met 'drang en dwang', waardoor op korte termijn geëxperimenteerd wordt met jeugdbescherming in het nieuwe stelsel.

- **De zorgverzekeraar heeft macht als het om de inkoop gaat, wat voor gevolgen heeft dit voor de zorgverleners?**

Aangegeven wordt dat wat betreft de zorgverzekeraars de gemeenten in 2015 sturend zijn voor wat betreft de middelen van de jeugdhulpvoorzieningen. De gemeenten staan aan het roer als het gaat om de inkoopvoorwaarden.

- **Is er een communicatieafdeling?**

De gemeenten BAR zijn momenteel bezig een website te maken voor de 3 decentralisaties in het sociale domein (onderdeel v/d website van de gemeente). Daarnaast is een website van de samenwerkende gemeenten in de regio in de maak, waar alle informatie over de transitie (zoals platforms, telefoonnummers en vragen) op komt te staan.

- **Wie staat er boven de gezinsgeneralist, is dat de CJG coördinator? En aan welke opleidingsvereisten / niveau moet deze generalist aan voldoen?**

De gezinsgeneralist zal functioneel worden aangestuurd door de CJG-coördinator.

Wat betreft opleiding zal deze generalist minimaal een HBO-profiel moeten hebben bijv. Algemeen Maatschappelijk Werk / Sociaal Pedagogische Hulpverlening. Dat betekent ook dat vanuit de HBO instellingen er een andere benadering wordt gevraagd. De gezinsvoogden worden niet de toekomstige generalisten, maar ze zullen wel samenwerken.

- **Wie gaan er bij ouders op huisbezoek?**

De gezinsgeneralist zo nodig.

- **Is er ook zorgaanbod voor Poolse gezinnen in de gemeenten?**

Aangegeven wordt dat dit heel specifiek is en daarom niet het geval is.

- **Is er ook ruimte voor vernieuwende plannen zoals dat van Tante Joy, gericht op jonge mantelzorgers?**

Gedeeld wordt dat jonge mantelzorgers ondersteuning verdienen wanneer zij dit nodig hebben. Vernieuwende plannen die passen binnen de lokale doelstellingen en de transformatie worden positief gezien, mits ook de financiële ruimte dit toelaat.

- **Hoe is de schakel tussen school en de wijkteams?**

Deze schakel is van groot belang. De ondersteuningsteams in het onderwijs en de wijkteams voor jeugd gaan nauw met elkaar samen werken. Dit is ook nu al de praktijk in de proeftuinen. In 2014 worden verschillende opgaven samen met (de samenwerkingsverbanden van) het onderwijs nader uitgewerkt.

- **Hebben jullie ook inzicht in cijfers als het gaat om kindermishandeling?**

Medio 2013 is een quick scan opgesteld van het zorggebruik in de gemeenten in 2010 en 2011. In februari 2014 wordt deze geactualiseerd en gecompleteerd. Cijfers over kindermishandeling zijn hier in opgenomen.

- **Is er bij de jongerenparticipatie op dit terrein sprake van een heterogene of specifieke groep jongeren?**

Jongeren worden via bijv. buurtsportcoaches en jongerenwerk benaderd om input te leveren en mee te denken. Daarnaast kent Ridderkerk een eigen jongerenraad en participeren jongeren in de opgerichte klankbordgroep jeugdhulp/CJG aldaar. In 2014 willen de gemeenten ook jongeren in dit proces betrekken uit zorginstellingen (cliëntenraden) en bijvoorbeeld het voortgezet onderwijs. Er is dus sprake van een heterogene groep.

- **Tot slot wordt nogmaals aandacht gevraagd voor de borging van specifieke kennis en aanbod op het terrein van de GGZ in het nieuwe stelsel.**

- **Christine Flaten geeft aan dat begin 2014 gemeenten, zorginstellingen, onderwijs, welzijn en ouders/jeugdigen een tijdelijke 'denktank' zullen vormen om een aantal vraagstukken in het nieuwe jeugdhulpsysteem (samenstelling wijkteam, toeleiding naar het wijkteam/de jeugdhulp, vormgeving diagnostisch team e.d.) met elkaar te bespreken. Zij nodigt twee vrijgevestigden uit hier aan deel te nemen.**

Twee aanwezige vrijgevestigden geven zich hier voor op.

Aanwezig: 1 vertegenwoordiger van de klankbordgroep ouders jeugdhulp Barendrecht, 1 vertegenwoordiger van de klankbordgroep ouders & jeugdigen jeugdhulp Ridderkerk, de coördinator van genoemde klankbordgroepen, 2 leden van de WMO-raad Albrandswaard, twee 'individuele' ouders.

De bijeenkomst wordt geopend door Christine Flaten. Na een voorstelronde wordt het doel van de bijeenkomst toegelicht en worden middels een presentatie de stand van zaken van het proces en de uitgangspunten van de kadernota toegelicht.

Weergave bespreking op hoofdlijnen:

- Nadere uitleg is gegeven over de uitvoering van de proeftuin Wijkzorg voor Jeugd in de gemeenten BAR. De procesevaluatie, de effectiviteitsanalyse en het klanttevredenheidsonderzoek worden na behandeling van deze stukken op bestuurlijk niveau toegezonden aan de deelnemers van de bijeenkomst.
  - De vraag wordt gesteld in hoeverre er in de samenleving sprake is van een voldoende ontwikkelde civil society om op een effectieve en afdoende inzet vanuit het sociale netwerk te kunnen vertrouwen. De versterking van de (pedagogische) civil society komt niet vanzelf van de grond en dient gestimuleerd, geïnitieerd en gefaciliteerd te worden door gemeenten.
  - De 'norm' waar jeugdigen tegenwoordig aan moeten voldoen om niet als 'zwak/afwijkend' bestempeld te worden is hoog, wordt aangegeven. Als voorbeeld wordt de prestaties in het onderwijs genoemd. De lat ligt voor groepen jeugdigen te hoog. Dit besef en een andere benadering van deze groepen kinderen door de samenleving, vraagt om een andere houding bij burgers, gemeenten, scholen. Dit is van belang in het kader van de beoogde doelstelling van de decentralisatie jeugdzorg op het gebied van ontzorgen en demedicaliseren.
  - Geadviseerd wordt te overwegen het wijkteam niet alleen te laten bestaan uit HBO-geschoolden, maar ook minstens een wetenschappelijk geschoolde.
  - Wees waakzaam voor cultuurverschillen tussen overheid/samenleving, (professionals in de) zorg/onderwijs.
  - V.w.b. het onderdeel 'regie bij de ouders': dit wordt gewaardeerd. Gewezen wordt op het feit dat niet alle ouders over de capaciteit beschikken dit goed/sterk op zich te nemen.
  - Let op de privacy. Enerzijds moet dit goed geborgd en beschermd zijn. Anderzijds is een versoepeling van professionals gewenst om signalen of voortgang in de geboden ondersteuning en zorg goed te kunnen bewaken.
- Nu er een groter beroep gedaan zal worden op de civil society is het van belang ook weloverwogen te bepalen hoe de privacy zich verhoudt tot het inschakelen van (en informatie-uitwisseling met) vrijwilligers. Deze groep is niet gehouden aan regels hieromtrent.
- Aandacht wordt gevraagd voor de groep kinderen met een asiel- of vluchtelingenstatus. Laatstgenoemde groep heeft overigens dezelfde toegang tot jeugdhulpvoorzieningen dan alle andere kinderen.

- De samenstelling en de consistentie in de personele bezetting van het wijkteam is van groot belang. Aanwezig zijn terughoudend in inkoop van zorg/ondersteuning via aanbesteding. Aanbesteding kan leiden tot wijzigingen in de personele bezetting van het wijkteam, terwijl bekendheid en vertrouwdheid van groot belang zijn voor een succesvolle aanpak.
- De transformatie vraagt om een andere sturing dan de transitie. Geadviseerd wordt in de sturingsvisie en de uitwerking daarvan onderscheid op deze twee niveaus te maken.
- Op blz. 22 in de nota wordt bij de sturing het model van Sinek aangehaald. Dit is een model voor leiderschap en is misplaatst in de context van sturing.
- Er is veel draagvlak voor het experimenteren met nieuwe onderdelen van de aanpak in proeftuinvorm. Geadviseerd wordt diverse onderdelen van het nieuwe jeugdhulpstelsel op deze wijze door te ontwikkelen en de ruimte te blijven bieden voor experimenteren, evalueren, leren, bijstellen.
- Uitgaande van het accent op de versterking van de eigen kracht en de civil society zou de schaal waarop wijkteams opereren idealiter gezien zo klein mogelijk, op buurtniveau moeten zijn.
- Geadviseerd wordt sport en welzijn te integreren in het wijkteam. Betrek verenigingen goed in het nieuwe jeugdhulpstelsel.
- De vernieuwing van het jeugdhulpstelsel (de transformatie) vraagt een gedrags- en cultuurverandering op alle niveaus; in de maatschappij, bij de lokale overheid, bij zorgaanbieders, in het onderwijs etc. Dit vraagt om een duidelijke visie en inzet voor de langere termijn.
- De inhoud van de nota gaat alleen in op de wat-vraag. Hoe een en ander zal worden uitgevoerd is cruciaal. Dit komt in het uitvoeringsplan 2015 dat in 2014 verschijnt tot uitdrukking.

De gemeenten nodigt de aanwezigen uit twee personen uit hun midden af te vaardigen in een 'denktank'. Deze groep zal naast ouders bestaan uit vertegenwoordigers van zorgaanbieders en gemeenten. De groep komt eind januari bijeen om zich te buigen over advisering voor gemeenten op het gebied van de inrichting van het nieuwe stelsel. De heer Ritmeijer en mevrouw Jumelet melden zich hiervoor aan.

Onder dankzegging aan alle aanwezigen voor hun input en adviezen, wordt de bijeenkomst afgesloten.

Inspraak jeugdigen

De inspraak van jeugdigen op de uitgangspunten van de kadernota heeft via het jongerenwerk plaatsgevonden (medio december 2013);

Het uitgangspunt één kind, één plan, één regisseur spreekt de jongeren waarmee gesproken is erg aan. Zij geven de voorkeur aan één contactpersoon voor de jongere en waarschuwen er voor te waken dat hulpverleners niet langs elkaar werken. Jongeren vinden het daarnaast van belang dat de keuzes en mogelijkheden voor de in te zetten ondersteuning en hulp met de jongere zelf besproken wordt; laat de betrokken jeugdige hier zelf over meedenken en meebeslissen, is de aanbeveling.

Daarnaast is in het voorjaar 2013 bij het opstellen van de uitgangspuntennotitie jeugdzorg BAR de jeugd benaderd en om input gevraagd. Dit leidde tot de volgende aandachtspunten (op hoofdlijnen):

1. De veiligheid van het kind of de jongere staat voorop.

De jongeren noemen zelf dat jeugdhulpverlening goed in de gaten moet houden of een jongere wel in staat is om zelf goede beslissingen te nemen en hier zo nodig in moet sturen.

Daarnaast vinden jongeren het belangrijk dat er een goede crisisopvang is voor jongeren die met een acute, ernstige situatie te maken krijgen.

2. Zelfredzaam waar het kan, ondersteunen waar het hoort, doorpakken waar het moet.

De jongeren vinden zelfredzaamheid en uitgaan van eigen kracht erg belangrijk.

Jongeren vinden het belangrijk dat jeugdhulpverlening een luisterend oor biedt en het soms ook daarbij laat. Er hoeft niet altijd een hulpverleningsactie in gang gezet te worden; soms is wat aandacht voldoende.

3. Één gezin, één plan, één regisseur.

De jongeren vinden het belangrijk dat er in principe sprake is van één vast aanspreekpunt; allerlei verschillende hulpverleners werkt verwarrend.

Daarnaast is het van belang dat hulpverleners afmaken wat zij in gang zetten, aan opvolging doen en je niet zomaar laten vallen als je nog met problemen zit.

4. Ouders en kinderen worden waar mogelijk altijd betrokken bij het bepalen van de ondersteuning die zij nodig hebben (van aanbod- naar vraaggericht werken).

Hulpverlening moet meer zijn dan het overdragen van informatie; jongeren zijn vooral tevreden als samen met hen ook gezocht wordt naar haalbare, praktische oplossingen. Daarbij is het belangrijk dat deze niet worden opgelegd, maar echt van de jongere zelf zijn, waarbij de hulpverlener ondersteunt.

Wel geven de jongeren aan dat privacy ook belangrijk is. Ouders hoeven niet altijd op de hoogte te worden gesteld of mee te beslissen.

5. Hulp heeft een tijdelijk karakter en wordt zo zwaar en lang geboden als nodig.

Wanneer men eenmaal goede ervaringen heeft met (school)maatschappelijk werk, dan is deze optie 'top-of-mind' als laagdrempelige mogelijkheid voor informatie, advies en ondersteuning.

Ook geven de jongeren aan dat zij het belangrijk vinden dat een hulpverleningstraject goed wordt afgerond.

6. Hulp wordt zoveel mogelijk dichtbij en integraal georganiseerd en in verbinding met lokale voorzieningen.

Dit wordt door jongeren logisch gevonden. Toch geven zij ook aan dat het bij grote problemen logisch is dat je moet reizen. Daarnaast is anonimiteit belangrijk voor de jongeren.

"Ik vind dat hulpverlening dicht bij huis moet zijn. Of op school. Dat maakt niet zo veel uit. School is wel handig, daar ben je toch. En het kan ook wel anoniem. Niemand weet bijvoorbeeld dat wij hier in deze kamer praten."

7. Gezamenlijk wordt maximaal geïnvesteerd in de informele en preventieve zorg om het beroep op langdurige en specialistische zorg zo veel mogelijk te voorkomen.

Wat van cruciaal belang is vertrouwen. Een deel van de jongeren in het onderzoek heeft het idee niemand te kunnen vertrouwen, dus die praten met niemand en houden hun vragen en problemen voor zichzelf. Vertrouwen is daarom belangrijk in de preventieve fase.

Een voorbeeld van informele en preventieve zorg is online fora. Er wordt genoemd dat jeugdhulpverlening ook online moet zijn, omdat jongeren veel online doen, met name als zij anoniem willen blijven.

8. De aanpak wordt continu getoetst op kwaliteit en aan resultaatgerichtheid en doelmatigheid.

Dit uitgangspunt is niet getoetst onder de jongeren. De jongeren die ervaring hebben met jeugdhulpverlening, geven aan dat zij graag willen meedenken over hoe jeugdhulpverlening beter ingericht kan worden.

Advies WMO-burgerplatform Ridderkerk

Noot opsteller inspraaknota: met het WMO-burgerplatform Ridderkerk is afgesproken dat in de inspraaknota (in de tabel op bladzijde 5 en 6) alleen ingegaan zal worden op de 7 punten uit de samenvatting van het advies.

Rondom het Kind

Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp Gemeente Ridderkerk 2015-2018

Advies WMO burgerplatform Ridderkerk d.d. 12 december 2013

Samenvatting

Wij stellen het zeer op prijs dat de gemeente het meerjarenbeleidskader 'Rondom het kind' ter advisering voorlegt aan het WMO-burgerplatform.

Op de eerste plaats hebben we veel waardering voor het meerjarig beleidskader en de vele aspecten die hierbij aan de orde komen.

Om tot een advies te komen hebben wij ons georiënteerd op een praktijksituatie. Wij formuleren ons advies vanuit het perspectief van de Ridderkerkse gezinnen. Hierbij onderscheiden we drie rollen de rol als consument van de jeugdhulp, de rol van informele zorgverlener en de rol de burger die overlast ondervindt van ongewenste opvoedsituaties.

Om de transformatie van de jeugdzorg beter te laten slagen, adviseren we het beleidskader aan te scherpen op de volgende punten:

1. Het benoemen van kritische prestatie indicatoren als meetpunten voor de te bereiken maatschappelijk resultaten (outcome); het opstellen van een concreet stappenplan en tijdsplanning om het einddoel te bereiken; het transformatieproces meer tijd gunnen en een lange termijn planning maken over meerdere collegeperiodes;
2. meer prioriteit geven aan het winnen van vertrouwen van kwetsbare gezinnen, kinderen en jongeren. Op de eerste plaats investeren in het versterken van eigen potenties en talenten. Pas in uiterste nood overgaan tot 'doorpakken';
3. een concreet actieplan informele zorg (mantelzorg, vrijwilligerswerk, lotgenotenhulp) en crowdfunding sociaal kapitaal. Het initiëren van een microkrediet informele zorg;
4. een meer robuuste opzet van het wijkteam; als eerste stap in de transformatie en ontschotting adviseren wij om alle functies die werken in of voor gezinnen op te nemen in het wijkteam; dus het wijkteam uitbreiden met het Algemeen Maatschappelijk Werk, MEE, de wijkverpleegkundige, de jeugdgezondheidszorg, het opvoedpunt en relevant jongerenwerk. Wij adviseren het aantal wijkteams te beperken, zodat de dienstverlening beter kan worden gegarandeerd;
5. het opstellen van een stappenplan om relevante gemeentelijke sectoren (veiligheid, bijstand/participatie, leerplicht en woonomgeving) ook concreet hun eigen bijdrage leveren aan 'één gezin, één plan, één regisseur'; dit als tweede stap in de transformatie en ontschotting;

6. het maken van concrete (product)afspraken met onderwijs, gezondheidszorg (huisartsen en GGZ), woningbouwcorporatie, politie over hun bijdrage aan 'één gezin, één plan, één regisseur'; het creëren van win-win situaties en cofinanciering. Dit als derde stap in de transformatie.
7. Last but not least: we ontraden krachtig een inkoop via aanbesteding omdat dit funest is voor het complexe transformatieproces, de vereiste samenwerking in netwerken en vooral de dienstverlening aan de burgers. Wij adviseren het proces zich meer organisch te laten ontwikkelen en in te kopen via subsidieverlening. Op grond van jaarlijkse evaluaties (eventueel extern uit te voeren) en op basis van voortschrijdend inzicht kan de gemeente (ook in BAR-verband) bijsturen door specifieke voorwaarden op te nemen in het bekostigingsbesluit. De gemeentelijke rekenkamer kan een bijzonder rol innemen in dit sturingsproces.

We hopen met dit advies een positieve bijdrage te leveren aan de transformatie van de jeugdzorg, in het belang van gezinnen en kinderen in een kwetsbare positie.

Het advies

Vooraf

Op de eerste plaats veel waardering voor het meerjarenbeleidskader 'Rondom het Kind'. De transitie en transformatie van de jeugdzorg is een buitengewoon complexe operatie, die tot stand moet komen onder hoge tijdsdruk en in moeilijke omstandigheden: een andere visie moet worden doorgevoerd, het budget is nog niet bekend, er moet worden bezuinigd, een samenhang met andere sectoren moet worden gerealiseerd, de lopende zorg moet gewoon doorgaan, de werknemers lopen het risico dat hun arbeidscontract over drie jaar wordt beëindigd, de aanbieders lopen het risico dat ze over drie jaar niet meer worden gefinancierd.

Ondanks deze omstandigheden is met dit beleidskader belangrijk en goed werk verricht. Er is een basis gelegd waarop verder kan worden gewerkt. Wij waarderen zeer dat de consultatieversie wordt voorgelegd aan het WMO-burgerplatform.

1. Werkwijze

Om tot een advies te komen hebben we ons laten leiden door een praktijksituatie. Hierbij stellen we onszelf de vraag of en hoe in die situatie afdoende hulp kan worden geboden, en of het meerjarenbeleidskader daarvoor voldoende waarborgen biedt. We proberen die vraag primair te beantwoorden vanuit het perspectief van de burger. We spreken onze verwachtingen uit zowel in richting van de aanbieders als in de richting van de gemeente als regisseur van het transformatieproces.

2. Een praktijksituatie

Gezin bestaat uit moeder van 39 en drie kinderen, een zoon van 16, een zoon van 13 en een meisje van 10. Moeder is vier jaar geleden gescheiden. Haar ex, de vader van de drie kinderen is 42. Vader heeft helemaal geen contact meer met zijn ex en de kinderen. Moeder staat alleen voor de opvoeding. Ze leeft nu van de bijstand. Ze moet nog € 4.500 afbetalen van de restschuld van hun inmiddels verkochte eigen woning.

Vader is werkloos geworden en zit nu ook in de bijstand. Hij betaalt geen alimentatie. Hij heeft een nieuwe relatie in Groningen en is daar naartoe vertrokken, boos en gefrustreerd.

Man en vrouw hebben elkaar leren kennen op een vakantie in Frankrijk. De vrouw is van origine een Française. Ze is voor de liefde naar Nederland gekomen, ze is hier goed geïntegreerd. Het is een intelligente vrouw. Ze heeft hier geen familie. De man heeft ADHD. Dat is vastgesteld nadat hun oudste zoon via de school is geïndiceerd als ADHD.

Het huwelijk is een heel moeizaam geweest. Na jarenlange ruzie en onbegrip heeft moeder besloten te scheiden. Er was veel strijd in het huishouden, de kinderen zijn er getuige van geweest. Moeder heeft zich laten ontvallen dat ze verkracht werd binnen het huwelijk. Haar scheiding was voor haar een opluchting.

De zoon (16) is in aanraking gekomen met de politie. Hij heeft gevochten tijdens een voetbalwedstrijd, hij heeft een tegenspeler een gebroken neus geslagen. Hiervan is aangifte gedaan. Hij heeft een kort lontje, spijbelt vaak, zijn schoolresultaten zijn slecht. Thuis is hij opstandig, zet een grote mond op en is gauw in z'n wiek geschoten.

Zoon (13) zit net op het middelbaar onderwijs. Hij vertoont geen uiterlijk probleemgedrag, maar is wel heel stil. Zijn schoolresultaten zijn heel matig, gaan langzaam achteruit. Hij lijkt zich steeds meer terug te trekken in zijn eigen wereld. Hij houdt van dieren. Thuis verzorgt hij ondertussen 7 katten, de meeste zijn komen aanlopen.

Dochter (10) is een pienter meisje. Ze doet het goed op de lagere school. Zij probeert haar moeder een hart onder de riem te steken. Ze is heel actief in het reilen en zeilen van het huishouden. Aan de leerkracht heeft ze verteld over haar oudere broer die thuis toestanden maakt. De basisschool maakt zich zorgen over het meisje en heeft de schoolmaatschappelijk werker ingeschakeld.

Moeder vertoont tekenen van een burn out. Haar energie is op. Ze redt het nauwelijks om het gezin draaiende te houden. Ze is vaak apathisch.

De burens klagen over overlast door de vele katten die in hun tuin hun behoefte doen. Ook de krolse katers zijn hen een ergernis. Ze keren zich af van het gezin, ze vinden het een asociaal gezin. Ze verbieden hun kinderen te spelen met de kinderen van dit gezin.

Deze casus is gebaseerd op in de praktijk voorkomende gebeurtenissen.

3. Het perspectief van waaruit het advies wordt geformuleerd

Het WMO-burgerplatform brengt haar advies primair uit vanuit het perspectief van de Ridderkerkse burger, of beter van de Ridderkerkse gezinnen (ouders en kinderen). Hierbij zijn drie rollen mogelijk:

- a. De rol als consument van de jeugdhulp;
- b. De rol als informele zorgverlener bij jeugdhulp;
- c. De rol als burger of gezin dat overlast ervaart van een gezin waar een ongewenste opvoedsituatie is.

4. De vragen en criteria voor het advies

De vragen die het WMO-burgerplatform zichzelf stelt om tot een advies te komen zijn:

- a. Krijgen de gezinnen (kinderen en ouders) de hulp die ze nodig hebben? Worden ze bereikt? Is hun vraag leidend voor het aanbod? Wordt hun vraag goed begrepen? Worden ze goed geholpen? Worden ze serieus genomen?
- b. Hebben de aanbieders voldoende in huis om de vraag van de gezinnen te beantwoorden? Biedt de gemeente voldoende basisvoorwaarden om de aanbieders hiertoe in staat te stellen? Zijn de verwachtingen realistisch?
- c. Waaruit blijkt de meerwaarde t.a.v. de situatie van voor de decentralisatie?
- d. Biedt de gemeente als regisseur en inkoper van de jeugdhulp goede waarborgen dat de doelen worden bereikt?

5. Het advies bij belangrijke thema's

a. De ambitie en concreetheid van het meerjarenbeleidskader

Een sterk punt in de opbouw van het meerjarenbeleidskader is het benoemen de visie, de tien uitgangspunten, de doelstellingen en outcome indicatoren (maatschappelijk resultaten).

Het meerjarenbeleidskader zou aan kracht én duidelijkheid winnen als hierop concrete kritische prestatie indicatoren worden geformuleerd, als een stappenplan wordt opgesteld en als een tijdpad wordt ontwikkeld. De vraag rijst of de geformuleerde doelstellingen haalbaarheid zijn in een periode van 4 jaar. Wij hebben de indruk dat dit niet het geval is. Daarbij baseren we ons op de publicatie van het Nederlands Jeugd Instituut 'Om het Kind' onder redactie van Kees Bakker, Hellen Kooijman en Joanka Prakken (ISBN nr 978-90-8830-163-6). In die publicatie geven diverse materie deskundigen hun visie op de ontwikkelingen in de jeugdzorg over de afgelopen 30 jaar en de 'opdracht' die de transformatie naar het nieuwe jeugdstelsel impliceert. De ambities van het meerjarenbeleidskader zijn groot, en o.i. niet haalbaar in een periode van 4 jaar. Wij adviseren om een lange termijn planning te maken die zich uitstrekt over meerdere collegeperiodes.

b. De paradox tussen 'beschermen' en 'Eigen Kracht/Zelfregie'

Het praktijkvoorbeeld laat het spanningsveld zien tussen 'doorpakken' en 'Eigen Kracht'. Dit praktijkvoorbeeld leent zich op de eerste plaats voor het stimuleren/herstellen van Eigen Kracht. Methodologisch zijn hiervoor voldoende aanknopingspunten. Echter, in het Meerjarenbeleidskader wordt zoveel aandacht besteed aan 'doorpakken omwille van de veiligheid van de kinderen' dat in deze casus er de voorkeur zou kunnen uitgaan naar deze route. Dit leiden we af uit de toonzetting van het Meerjarenbeleidskader en de aard en belang van voorgenomen maatregelen.

Toelichting: Het spanningsveld 'ingrijpen/doorpakken' of 'versterken eigen kracht/in eigen kracht zetten' is inherent aan de jeugdzorg. In het ene geval wordt het opvoeden uit handen genomen, in het andere geval wordt juist gestimuleerd om zelf verantwoordelijkheid te nemen. In het ene geval staat de veiligheid van het kind centraal, in het andere geval het behoud van het gezin. Bij het 'doorpakken/overnemen' wordt echter een hypotheek genomen op het vertrouwen in ouders, kinderen en gezinnen. De weg terug is heel moeilijk. Als de jeugdzorg ingrijpt, roept dit stress en weerstand op bij de ouders en in het gezin. Misschien raakt het gezin (verder) overstuurd. En toch moeten kinderen worden beschermd als het

onveilig is of als ze worden verwaarloosd. Maar ook de weg terug naar de natuurlijke ouders of natuurlijke habitat blijft gewenst. Immers, een kind hoort bij voorkeur op te groeien bij zijn natuurlijke ouders en in zijn natuurlijke habitat.

Een hoofdthema in de transformatie van de jeugdzorg is dat kinderen zoveel mogelijk opgroeien in hun natuurlijke omgeving. Het adagium is 'een beweging naar voren', minder curatie - meer preventie, minder uithuisplaatsing - meer opgroeien in gezinnen.

Toch constateren we dat in het meerjarig beleidskader zowel in woordgebruik als in maatregelen nog altijd de meeste aandacht uitgaat naar ingrijpen bij problemen in plaats van in plaats van 'steun bieden' om in eigen kracht te komen.

Wij adviseren om de aandacht te kantelen naar het winnen van vertrouwen van ouders en kinderen en hen te versterken in hun overtuiging dat ze zelf kunnen doorbouwen op hun eigen potenties en talenten. Wij adviseren om meer te investeren in het versterken van de opvoedvaardigheden van ouders en de opgroeivaardigheden van de kinderen.

Hoe meer we gezinnen kunnen versterken, hoe minder we moet ingrijpen.

c. Het gezin en zijn sociale context

Als het opvoeden en opgroeien niet goed gaat is er vaak sprake van een verstoorde relatie tussen ouders en kinderen en hun omgeving. Dit zien we ook in het praktijkvoorbeeld. Soms is men met elkaar gebrouilleerd en keert de sociale omgeving zich af van het gezin. Allerlei negatieve ervaringen (armoede, misbruik, verwaarlozing, ruzies) en gevoelens (schaamte, schuld, teleurstelling, angst, boosheid, verdriet) hebben de overhand op positieve ervaringen (erkenning, liefde, mededogen, respect, autonomie, competent) en gevoelens (blijdschap, vertrouwen, geborgenheid, betrokkenheid). Het ontbreekt kinderen en ouders aan een ondersteunend sociaal netwerk. Zij missen de informele zorg (mantelzorg, lotgenotenhulp, vrijwilligerswerk) van de sociale omgeving. Voorbeelden van informele zorg zijn o.a. familiesteun, Home-Start, Steungezin, sportmaatje, schuldhulpmaatje, gezinsmaatje enz. Dit type informele zorg is heel waardevol voor dit type kinderen en gezinnen.

In het meerjarig beleidskader wordt het belang van de informele zorg weliswaar onderkent, maar we ontdekten weinig concrete voorstellen om de informele zorg tot ontwikkeling te brengen. Wij adviseren meer prioriteit toe te kennen aan de informele zorg. Informele zorg kost niet veel, maar kan niet voor niets. Dit varieert van respijtzorg voor (jonge) mantelzorgers tot het stimuleren van vrijwilligerswerk. We noemen dit 'microkrediet vrijwilligerswerk', een kleine investering met een grote impact. Een actie- en communicatieplan kunnen wonderen verrichten. Ook de werving van pleeggezinnen kan van zo'n aanpak profiteren. In de Ridderkerkse samenleving is veel potentie aanwezig. Wij adviseren met crowdfunding het sociaal kapitaal te activeren.

d. Het Wijkteam voor Jeugdhulp als exponent van 'dicht bij de burger'

Het principe van een Wijkteam voor Jeugdhulp waarin de basissteun voor gezinnen is gebundeld en die dicht bij de burger staat, spreekt ons zeer aan. Ook het streven om ca 80 % van de vragen aan te pakken en op te lossen ontvangen wij positief. De mogelijkheid om voor de resterende 20 % op te schalen naar een diagnostisch team en eventueel een specialistische aanpak onderschrijven wij.

Wel vragen we ons af of het wijkteam is voldoende is geëquipeerd om de verwachte taken te kunnen verrichten. Het Wijkteam voor Jeugdhulp zou bestaan uit de CJG-coördinator, de gezinscoach en het schoolmaatschappelijk werk. Verder zou specialistische kennis op gebied van Jeugd- en opvoedhulp, Jeugd-LVB en Jeugd GGZ zijn geborgd. Deze basis lijkt ons te smal voor het praktijkvoorbeeld zoals we hebben omschreven.

We adviseren om de wijkteams meer robuust neer te zetten, en alle voorzieningen die laagdrempelig werken met en voor gezinnen hierin op te nemen. Hierdoor kan de 'ontschotting' tussen deze sectoren worden gerealiseerd en een eerste fase van transformatie worden gerealiseerd.

Praktisch gesproken zou het CJG heeft de regie kunnen nemen en 'leverings-contracten' afsluiten met;

- De jeugdgezondheidszorg
- De jeugd- en gezinscoaches
- Het schoolmaatschappelijk werk
- De Jeugd-LVB (MEE)
- Het AMW
- Thuisbegeleiding
- Het opvoedpunt
- Relevante delen van het lokale welzijnswerk, inclusief het steunpunt vrijwilligers.

Wij geven in overweging om het wijkteam 'solide' neer te zetten. Dit kan door één centraal team te vormen. Vanuit dit team kunnen contactpersonen worden benoemd die beschikbaar en aanspreekbaar zijn voor meerdere wijken.

De voordelen van deze schaalgrootte zijn:

- de diversiteit binnen 'het generalisme' wordt beter geborgd;
- geen 'horizontale' doorverwijzingen; 'één gezin, één plan, één regisseur' wordt meteen in praktijk gebracht;
- grotere capaciteit voor de eerste lijns vraag naar jeugdhulp;
- voorkomen van versnippering en te weinig bereikbaarheid;
- meer mogelijkheden voor onderlinge consultatie, deskundigheids-bevordering etc.
- meer mogelijkheden voor continuïteit in de dienstverlening, onderlinge vervanging bij ziekte, vakanties e.d.

Tevens adviseren we het perspectief te schetsen om op termijn te komen tot één Integraal Wijkteam (0-100 jaar) waarin de andere prestatievelden van de WMO zijn in onderbracht. Dit biedt ook de mogelijkheid om intergenerationele activiteiten te ontplooiën en intergenerationele potenties te benutten.

e. De synergie met andere domeinen

Het praktijkvoorbeeld geeft aan dat de problemen binnen dit ene gezin zich uitstrekken over meerdere beleidssectoren van de gemeente: jeugdzorg, welzijn, veiligheid, bijstand, leerplicht en woonomgeving. Het strekt zich ook uit over beleidsterreinen die buiten de directe bevoegdheid van de gemeente vallen, nl. het onderwijs, de gezondheidszorg, politie en woningbouwcorporaties.

Het beleidsplan spreekt zich uit om integraal te werken en afspraken te maken met sectoren die buiten de bevoegdheid van de gemeente vallen. Echter, in de uitwerking treffen we (nog) geen concrete maatregelen aan waaruit die integrale aanpak blijkt. De begroting bij dit meerjarenbeleidsplan beperkt zich tot het budget jeugdzorg. De begrotingen van de aanverwante gemeentelijke sectoren zijn (nog) geheel buiten beeld. Dit wekt de indruk dat de schotten tussen de sectoren als vanouds overeind zullen blijven. We treffen in ieder geval geen concrete voorstellen aan die een bundeling van krachten realiseren.

We adviseren om in dit beleidsplan een stappenplan op te nemen om de verschillende gemeentelijke sectoren een functie te geven in het adagium 'één kind, één gezin, één plan, één regisseur, zodat de te nemen maatregelen en de bekostiging ervan daadwerkelijk op elkaar wordt betrokken. In deze synergie is de echte winst te behalen. Dit is een tweede stap in de transformatie.

Hoe sterker de gemeente haar eigen sectoren weet af te stemmen rondom een casus, des te aantrekkelijker wordt het voor de sectoren onderwijs, gezondheidszorg (huisartsen, GGZ), politie, woningbouwcorporaties om hierbij aan te sluiten. Immers, als de gemeente heel effectief is in de aanpak van jeugd- en gezinsproblematiek, dan is dit uitnodigend voor de andere beleidsterreinen.

Zo zou bijvoorbeeld met de sector onderwijs afspraken kunnen worden gemaakt om de capaciteit van het schoolmaatschappelijk werk te verruimen met onderwijsmiddelen omdat hun investering een winst oplevert voor de onderwijsleerresultaten van de leerlingen en dus voor de effectiviteit van de school.

Zo zou bijvoorbeeld via de huisarts ook de volwassenen GGZ in dit proces kunnen worden betrokken als die volwassenen tevens een ouder zijn van opgroeiende kinderen en risico lopen in hun ontwikkeling door het ziektebeeld van de ouder.

(PS. De jeugd-GGZ positioneren wij eerder in het 'diagnose/expertise team).

Dit zijn voorbeelden van een win-win situaties tussen de gemeente een niet-gemeentelijke sectoren. Dit is een derde stap in de transformatie.

f. Sturing en inkoop

De sturingsvisie geeft vertrouwen dat op een evenwichtige wijze alle betrokkenen – consumenten, aanbieders, samenwerkingspartners, overheid – hun aandeel kunnen leveren in het proces en het resultaat. Met deze visie kan de transformatie, de te leveren diensten en producten interactief tot stand kunnen komen.

Echter, de voorstellen voor het inkopen van de jeugdzorg lijkt hier in het geheel niet op aan te sluiten, en lijken aan te sturen op inkoop via aanbesteding. Hierover maken we ons buitengewoon ernstige zorgen.

De transitie en transformatie van de jeugdzorg zijn complex trajecten. Vele veranderingen en processen moeten tegelijk in een bijzonder korte tijd worden gerealiseerd: een andere manier van werken, meer inzetten op eigen kracht, het benutten van de kracht van de sociale omgeving, minder snel doorverwijzen naar specialismen, kinderen zoveel mogelijk handhaven in het natuurlijke habitat, ouders versterken om dit te kunnen realiseren, toch doorpakken als het moet, fors bezuinigen, ‘slim’ samenwerken met andere gemeentelijke beleidsterreinen, coalities aangaan met aanverwante sectoren die buiten de bevoegdheid van de gemeente vallen. De gemeente moet ook ingroeien in haar nieuwe opdracht.

Dit alles brengt grote veranderingen teweeg voor de consument, de burger, de professionals, de organisaties en de bestuurders.

De afgelopen jaren heeft de overheid op bepaalde terreinen gekozen voor inkoop via aanbesteding. Echter, de transitie en transformatie van de jeugdzorg is van een totaal andere dimensie dan buslijnen of huishoudelijke hulp. Wij adviseren uitgesproken negatief over inkoop via aanbesteding. Aanbesteding is o.i. schadelijk voor dit complexe transformatieproces. Aanbesteding verstoort onevenredig de netwerken die van belang zijn voor het functioneren van domein jeugdzorg. Last but not least is niet toegesneden voor de dienstverlening aan de burger omdat jeugdhulp op de eerste plaats ‘maatwerk’ dat alleen kan slagen als er sprake is van een opgebouwde relatie (zie advies b. paradox tussen ‘beschermen’ en ‘Eigen Kracht/zelfregie’).

Wij adviseren dit transformatieproces meer organisch te laten verlopen over een langjarige periode. Het beleidskader kan op die manier verder worden uitgewerkt met concrete acties, ijkpunten en een planning (zie advies a. De ambitie en concreetheid van het meerjarenbeleidskader).

Hierop kan worden gemonitord. Op grond van jaarlijkse evaluaties (eventueel extern uit te voeren) en op basis van voortschrijdend inzicht kan de gemeente (ook in BAR-verband) bijsturen door specifieke voorwaarden op te nemen in een subsidie-bekostigingsbesluit. Mogelijk dat de gemeentelijke rekenkamer een bijzonder rol neemt in dit sturingsproces.

6. Tot slot

We hopen met ons advies een positieve bijdrage te leveren aan de transitie en transformatie van de jeugdzorg, in het bijzonder voor de Ridderkerkse gezinnen, maar ook in BAR-verband.

15 december 2013